

Zagreb je glavni i najveći grad u Hrvatskoj. Jedan je od najstarijih europskih gradova. Njegov se razvoj može pratiti od 11. stoljeća. Poznat je po parkovima, šetalištima i brojnim trgovima. Najpoznatiji je Trg bana Jelačića u blizini kojega se nalazi Manduševac, najpoznatija zagrebačka fontana, nazvana po djevojci Mandi, zbog čijeg je „grabljenja“ vode Zagreb dobio ime.

Tržnice na otvorenom osobito su zanimljive turistima. Najviše se ističe tržnica Dolac koju krase privlačni mirisi, šareno cvijeće i more crvenih kišobrana.

Više od 100 godina Grički top s kule Lotrščak upozorava na podne, pa svatko tko se nalazi u središtu grada može namjestiti svoj sat. Do kule vozi uspinjača, najkraća žičana željeznica na svijetu.

DIJANA FILO • DAVOR KIRIĆ • DENIS KIRIĆ

DOMOVINA NA DLANU 2

DOMOVINA NA DLANU

UDŽBENIK
ZA 1. RAZINU
HRVATSKE NASTAVE
U INOZEMSTVU

SADRŽAJ

NASLOV	KNJIŽEVNOST	JEZIK PRIRODA I DRUŠTVO	KORELACIJA	STR.
1. Volim mamu i tatu	Davor Kirić: Mamin i tatin sin	O meni	Prvi telefon	8
2. Nema većeg čuda	Sanja Pilić: Glava	Dijelovi tijela, odjeća	Nikola Tesla	10
3. Uspomene iz Hrvatske	Davor Kirić: Povratak	Imenice	Raznolikosti Hrvatske	14
4. Kralj svih kraljeva	Zvonimir Balog: Pravi tata	Jednina i množina	Kralj Tomislav	18
5. Iz obiteljskog albuma	Zvonimir Balog: Žirafa se ožirafila	Obitelj i rodbina	Trpimir i Trpimirovići	20
6. Veliki i mali	Sanja Pilić: Kako me zovu	Umanjenice i uvećanice	Smeđi medvjed	22
7. Biti najmlađi nije mala stvar	Stjepan Jakševac: Zadaća o pravdi	Pridjevi	Fran Krsto Frankopan i Petar Zrinski	24
8. Prvi i drugi nisu treći	usmeno prenošenje: Dva i dva su četiri	Glavni i redni brojevi	Hrvatski predsjednici	26
9. Volim te	Sunčana Škrinjarić: Kakva je to ljubav bila	Glagoli	Valentinovo	30
10. Mamine šale	Grigor Vitez: Neposlušne stvari	Rečenice	hrvatska narodna pjesma: Mali ples	32
11. Mašta radi svašta	Davor Kirić: Strašan istraživač	Rečenični znakovi	Nacionalni park Risnjak	36
12. Kod starih majstora	Nevenka Videk: Četka kod četkara	Glasovi Č, Č	Stari hrvatski zanati	38
13. Najljepše je dačko doba	Greta Barković: Dačka himna	Glasovi DŽ, Đ	Đakovo, Đurđevac i Đurđevački pijesci	40
14. Šušti jesen žuta	Vladimir Stojanov: Jesenska pjesma	Glasovi Š, Ž	Palagruža	42
15. Proljetno buđenje	Nada Zidar Bogadi: Njihaljka	Glasovi LJ, NJ	Špilje i jame	44
16. Sretni kraj je najbolji kraj	nepoznati autor: Palačinke	Pripovijetka	Hrvatske poslastice	46
17. Ljudi i životinje	Jozo Vrkić: Hrabri zečevi	Basna	Izvorni hrvatski psi	48
18. Kad odrastem, bit ću	Dragutin Tadijanović: Da sam ja učiteljica	Zanimanja	Iseljavanja Hrvata	50

NASLOV	KNJIŽEVNOST	JEZIK PRIRODA I DRUŠTVO	KORELACIJA	STR.
19. Šetnja brežuljcima	pučka popijevka iz Hrvatskog zagorja: Meknite se vse gore	Brežuljkasti kraj	Trakošćan	52
20. Ravnica dokle pogled seže	popijevka iz Posavine: Staro sito i korito	Nizinski kraj	Kopački rit	54
21. Na vrhu domovine	Marija Matanović: Uspinjača	Gorski kraj	Uspinjača	56
22. Naše plavo more	Ivica Stamać: Maestral	Primorski kraj	Split	58
23. Koliko je sati		Ura/sat	Sunčani satovi	60
24. Godina i dvanaest djece	Ksenija Grozdanić: Travanj	Mjeseci i godina	Ivano Balić	62
25. Putujemo, putujemo		Strane svijeta	Kompas i Croatoan Indijanci	66
26. Glasovi ljeta		Glasovi <i>D i T</i>	Pas dalmatinac	68
27. Slušaj more kako svira		Glasovi <i>C i Z</i>	Zadar	72
28. Vitezovi modernog doba		Glasovi <i>S i Z</i>	Sinjska alka	76
29. Upoznajmo jedni druge		Veliko početno slovo	Glagoljica	80
30. Pjesničko srce	Dragutin Tadijanović: Nad vinogradom sunce i oblaci Mihovil Pavlek Miškina: Hrvatska moja Božidar Prosenjak: Red u glavi	Ljubavna, domoljubna i pejzažna pjesma	Hrvatsko zagorje	84
31. Ja sam ja	Sanja Pilić: Kakav i takav	Osobne zamjenice	Samobor	88
32. Prijateljstvo pravo	Mato Lovrak: Družba Pere Kvržice	Sadašnje glagolsko vrijeme	Družba Pere Kvržice i Vlak u snijegu – hrvatski dječji filmovi	92
33. Radost blagdana	prema ruskoj narodnoj priči Djed i repa: Sveti Nikola je zaglavio	Igrokaz	Hrvatski božićni običaji	96

SADRŽAJ

NASLOV	KNJIŽEVNOST	JEZIK PRIRODA I DRUŠTVO	KORELACIJA	STR.
34. Bilo jednom davno	hrvatska narodna bajka: Zlatna jabuka	Hrvatske narodne bajke	Modro jezero i Crveno jezero	100
35. Moja domovina Hrvatska	Pajo Kanižaj: Hrvatska domovina	Simboli Republike Hrvatske	Hrvatske narodne nošnje	104
36. Ja trebam tebe	Božidar Prosenjak: Novac	Predci i potomci	Hrvatski novac	108
37. Susret s glavnim gradom	Slavko Mihalić: Branko putuje u prošlost	Zagreb, glavni grad Republike Hrvatske	Smogovci	110
38. Vrijeme karnevala	Ivica Bednjanec: Fašnik	Dijalog i monolog	Riječki karneval	114
39. Hrvati u novoj domovini	Dubravko Horvatić: Hrvatine stoljećima	Dolazak Hrvata	Hrvatski knezovi i Višeslavova krstionica	118
40. Proljetno sunce nas zove	Ivanka Borovac: Luka i proljeće	Rod i broj imenica	Nogomet	122
41. Od davnina davnih	Milan Radić: Posljednji hrvatski kralj	Zajednice Hrvata s drugim narodima	Dubrovnik	126
42. Dani iza nas	Ivan Goleš: Opet rastu papiri	Prošlo glagolsko vrijeme	Prva tiskara u Hrvatskoj	132
43. Stvaranje života	Sanja Pilić: Pisanice	Usporedba	Hrvatski uskrсни običaji	136
44. Budućnost nas čeka	Zlata Kolarić Kišur: Dva Franceka	Buduće glagolsko vrijeme	Penkala	140
45. Bogatstvo našeg kraja	August Harambašić: Moj zavičaj Drago Gervais: Pod Učkon Stjepan Jakševac: Zlati breg	Zavičajni govor	Hrvatski tradicionalni instrumenti	144
46. Svijet pun pitanja	Ratko Zvrko: Okradeni pjesnik	Obavijest i izvješće	Tehnički muzej u Zagrebu	148
47. U carstvu znanja	Pajo Kanižaj: Što sve stane u televizor	Svijet medija	Baltazar	152
48. Lijepa naša Hrvatska	Dubravko Horvatić: Proščansko jezero	Prirodne ljepote Hrvatske	Sredozemna medvjedica	156

PROLJETNO SUNCE NAS ZOVE

Kada počinje proljeće? Koja su obilježja proljeća?

LUKA I PROLJEĆE

Luka voli proljeće: kad nikne trava i zasja sunce, opet u parku može do mile volje igrati nogomet. Dani su dulji pa smije dulje ostati vani... Prolista drveće, nikne cvijeće, pjevaju ptice... Sve je super osim jedne stvari: baš svakoga proljeća mora pisati sastavak o proljeću. A to mu baš nikako ne ide. I danas pred njim već dva sata leži otvorena bilježnica. Na vrhu stranice naslov: „Došlo nam je proljeće“. I dalje ništa. Ne ide.

A kroz otvoren prozor čuje kako dečki u parku nabijaju loptu. Srce mu se kida od muke. Konačno dohvati olovku i na brzinu nažvrlja nekoliko rečenica. Potom gurne knjige u torbu i vikne:

- Mama, idem van!
- Jesi li napisao zadaću? – upita mama.
- Jesam.
- Donesi mi bilježnicu.

Luka donese bilježnicu. Mama počne čitati i lice joj se odjednom pretvori u semafor: prvo pozeleni pa požuti i na kraju pocrveni. Onda mu vrati bilježnicu i proišti kroz zube:

- Pročitaj što tu piše.

Luka počne čitati:

STEGLO JE PROLJEĆE. DRVEĆE JE PROGLISTALO. TREŠNJA JE PROLUPALA. NA GRANAMA JOJ SE VEĆ SKUPLJAJU ČVARCI. MLADA KRAVA SE ZELENI. SVUDA PO NJOJ SVIJEĆE. PROVIRILE PROMETNICE: PLAVE GUBICE, ŽUTI PODLACI I NJEŽNE VRISIBABE. SUNCE BACA TOPLE ZJAKE. MAMA SE BACILA NA PROLJETNO ČAŠĆENJE, A TATA KAPA U VRTU.

Kad je završio, mama mu pruži papirić na kojem je pisalo:

OVOGA TJEDNA NEMA DŽEPARA.

- Pa to je super! – klikne Luka. – To znači...

Ali tada shvati što to znači pa pokunjeno ode ponovno pisati sastavak o proljeću.

Ivanka Borovac

RAZGOVARAJMO

Tko je glavni lik ove priče? Što on radi? Što bi htio raditi? Kako je riješio svoj problem? Objasni zašto se mamino lice pretvorilo u semafor? Kako je završila priča? Reci što se s prirodom događa u proljeće.

Manje poznate riječi:

niknuti – izrasti iz zemlje
nažvrljati – napisati bez smisla ili volje
proišti – govoriti kroz stisnute zube
prolupati – poludjeti
čvarak – vrsta jela od svinjske masti
prometnica – cesta
gubica – životinjska usta, njuška
podlac – podla, zločesta osoba
zjake – zbunjeni pogledi
pokunjeno – utučeno

UČIMO – ROD I BROJ IMENICA

Imenice su riječi kojima imenujemo bića, stvari i pojave. U rečenici podcrtaj imenice.

Sunce je zasjalo. Dječaci se igraju loptom.

Ove su imenice različita roda i broja.

dječaci	–	muški rod	–	više od jednog dječaka	–	množina
lopta	–	ženski rod	–	jedna lopta	–	jednina
sunce	–	srednji rod	–	jedno sunce	–	jednina

Imenice mogu imati: a) dva broja: jednina i množina
b) tri roda: muški, ženski, srednji.

MUŠKI ROD

cvijet
park

OVAJ

ŽENSKI ROD

olovka
mama

OVA

SREDNJI ROD

drvo
proljeće

OVO

Riječ **OVAJ** pomaže odrediti imenicu **muškog roda** u jednini.

Riječ **OVA** pomaže odrediti imenicu **ženskog roda** u jednini.

Riječ **OVO** pomaže odrediti imenicu **srednjeg roda** u jednini.

Promotri iste imenice u množini.

MUŠKI ROD

cvjetovi
parkovi

OVI

ŽENSKI ROD

olovke
mame

OVE

SREDNJI ROD

drva
proljeća

OVA

Riječ **OVI** pomaže odrediti imenicu **muškog roda** u množini.

Riječ **OVE** pomaže odrediti imenicu **ženskog roda** u množini.

Riječ **OVA** pomaže odrediti imenicu **srednjeg roda** u množini.

ZADATCI

1. Oboji oblačić tako da tvrdnja bude točna.

Imenice imaju

dva roda

tri roda

četiri roda .

2. Popuni tablicu riječima koje pomažu odrediti rodove.

	jednina	množina
muški rod		
ženski rod		
srednji rod		

3. Prepiši Lukin sastavak pravilno (promijeni riječi koje treba kako bi sastavak imao smisla). Pazi na veliko i malo početno slovo.

STEGLO JE PROLJEĆE. DRVEĆE JE PROGLISTALO. TREŠNJA JE PROLUPALA. NA GRANAMA JOJ SE VEĆ SKUPLJAJU ČVARCI. MLADA KRAVA SE ZELENI. SVUDA PO NJOJ SVIJEĆE. PROVIRILE PROMETNICE: PLAVE GUBICE, ŽUTI PODLACI I NJEŽNE VRISIBABE. SUNCE BACA TOPLE ZJAKE. MAMA SE BACILA NA PROLJETNO ČAŠĆENJE, A TATA KAPA U VRTU.

4. U trećem zadatku u tekstu, koji si pravilno prepisao/prepisala, plavom bojom zaokruži imenice muškog roda, crvenom ženskog roda, a zelenom srednjeg roda.

muški rod

ženski rod

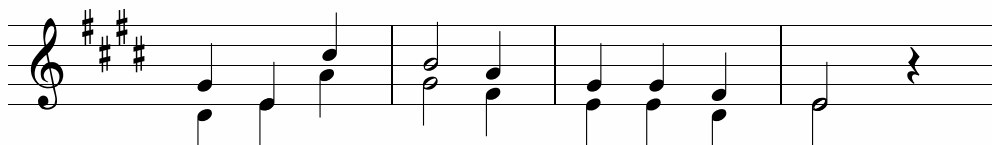
srednji rod

5. Nauči uz učiteljevu pomoć pjevati pjesmu *Proljetna pjesma*.

ponešto brzo **Proljetna pjesma** Zlatko Špoljar

1. Zi - ma nam pro - đe, pro - lje - će do - đe,
2. Pti - či - ce po - ju pje - smi - cu svo - ju,
3. A dje - ca ma - la ska - kat su sta - la,
4. Su - na - šce sja - je i ze - mlji da - je

cv'je - ćem već mi - ri i dô i br'jeg.
po - tok žu - bo - ri, o - de nam snijeg.
po - ljem se o - ri ve - se - li poj.
ži - vot svud nov i bla - go - slov svoj.

IMENICE
JEDNINA I MNOŽINA
MUŠKI, ŽENSKI I SREDNJI ROD

Pazi! Kažemo
OVAJ AUTO, a ne
ovo auto...

UPOZNAJMO HRVATSKU

Nogomet je jedan od najpopularnijih momčadskih sportova u Hrvatskoj. Hrvatska je svoju prvu nogometnu utakmicu odigrala davne 1907. godine. Moderna hrvatska nogometna reprezentacija osnovana je 1990. godine. Ona predstavlja Republiku Hrvatsku na međunarodnim nogometnim natjecanjima. Najveći hrvatski nogometni uspjeh bio je osvojeno treće mjesto na svjetskom prvenstvu 1998. godine.

Mnogi hrvatski nogometaši igraju u poznatim svjetskim klubovima. Neki su od njih Ivan Rakitić, Luka Modrić, Ivica Olić, Mario Mandžukić...

Hrvatska nogometna reprezentacija 2012.

Zadatak za samostalan rad

Napiši u bilježnicu svoj sastavak o proljeću. Ispod sastavka naslikaj što si napisao/napisala.